

Vooraf

De organisatie van de Manifesta 10 legt de oproepen om de locatie, Sint Petersburg, te veranderen naast zich neer. Homo's en kritische kunstenaars die daartoe opriepen moeten niet zeuren. De kritische dialoog met onze Russische vrienden moet voortgezet. Curator Kaspar König presenteert een ruim 50 namen tellend deelnemersveld. Hij meldt onder de Russische deelnemers Vladislav Mamyshev, een *leading (...) drag performance artist*. Niet zonder trots meldt hij een nieuw werk van Marlene Dumas. Onmiskenbaar een van onze beste schilders. Zij heeft een nieuwe serie portretten gemaakt: een galerij van beroemde homo's uit de historie. Onder hen Tchaikovsky. Deze homo's hebben met Vladislav gemeen dat ze morsdood zijn. Levende queer kunstenaars uit Rusland kon Kaspar niet vinden. Hij prefereert een dialoog met dode zielen.

Wordt ongetwijfeld vervolgd. Meer over de Manifesta 10 verderop in deze GLIMP!

Threads



Naald en draad waren de ondergeschoven kindjes in de beeldende kunst. En ik heb daar een zwak voor. Het MMK Arnhem staat in een feministische traditie en met de groepsexpo Threads pakt het de draad op (flauw!) en laat het zien hoe het hier en nu staat met de textielkunst. Van huis uit (ook al zo flauw) een vrouwendomein, geëmancipeerd tijdens de tweede feministische golf. Beoefenaars en discipline worden nu serieus genomen. In het Leslie Lohman in New York recent nog een overzicht Queer Threads. Daar ontbraken de Nederlanders. Een man als Ton of Holland zul je ook in Arnhem vergeefs zoeken. Maar daar staat tegenover dat het verhaal in Arnhem vanuit een breder perspectief wordt verteld. GLIMP! s Queer vergrootglas mag dan het onzichtbare in beeld brengen, het wil ook wel eens vertekenen –dit moet je natuurlijk nog even niet verder vertellen-. Floor Nydekens embroidery machine –zelf te bedienen in Arnhem- is een typisch Nederlands participatieproject –iedereen mag meedoen- maar zou in de New Yorkse setting een parchtige metafoor voor de gbltq beweging opgeleverd hebben. De Queer schik godinnen(m/v/x) in actie..! Maar de Arnhemse Threads bieden ook de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende Queer kunstenaars die ik niet kende en ook in New York ontbraken. Vooral het abstracte werk van de Braziliaan Celio Braga (1962, werkt o.a. in Amsterdam, zie kiek) is buitengewoon actueel als je het debat over neo-materialisme in de kunst een beetje volgt. De Queer lading die het werk heeft is aan het object niet of nauwelijks af te lezen. De Zuid Afrikaan Nicholas Hlobo (1975) gebruikt zichzelf, letterlijk ook: zijn lichaam, als materiaal in zijn werk. De kunstenaar, als openlijk gay Xhosa in het relatief liberale Zuid Afrika- is de drager van de betekenis maar die is

hier door diens aanwezigheid in het werk veel onmiddellijker kenbaar. Wellicht wat meer over beiden in volgende GLIMP! En –gezien de actualiteit wil ik ook even melden dat er werk te zien is van de Petersburgse Gluklya (met collega Tsaplya –zelf onwillig, maar door hun omgeving tot feministen bevorderd- o.a. betrokken bij Chtodelat, zie elders in GLIMP!). Tot 17 augustus. Meer –oa uitgebreid randprogramma: www.mmkarnhem.nl.

Dual en Mooiman



In Groningen wordt de expositie Dual opgeluisterd met een lezing van Han Borg. Hij houdt zijn praatje [Holy Frontal Nude. Het mannelijk naakt in de religieuze kunst](#) op 12 en op 13 april, telkens om 20u. Reserveren van een plek is nodig: galerie@mooi-man.nl. Dual is een groepsexpositie –met ook werk van Diego Tolomelli (glas in lood!), Dennis Coenraad en Peter Schauwecker. Maar vooral het werk van Gonzalo Orquin trekt hierbij de aandacht. Menne Vellinga (MVS Gaystation) maakte een leuk interview met hem over de achtergronden van zijn foto's en de ophef die ze in Italië veroorzaakten. Meer: <http://youtu.be/oK6rTLtEcbs>. Ook internationaal heeft deze expo weer de nodige aandacht getrokken, o.a. in het bekende Amerikaanse medium The Advocate. Een leuke opmaat voor als de expo doorreist naar New York. Nog tot 11 mei. Meer ook over het hierbij afgebeelde boekje en de geheel bijgewerkte boekenafdeling van de galerie: www.mooi-man.nl. De Galerie is gesloten 3-6 april; de Mooimannen zijn dan te vinden op de *affordable art fair* in M'tricht. Daar is o.a. werk te zien van de Russische schilder Sergey Sovkov en o.v. van Alexander Kargaltsev, bekend van Asylum, het boek over homoseksuele vluchtelingen uit Rusland. Bij het artikel over de Manifesta 10 is een afbeelding geplaatst van dit werk, met een beknopte toelichting. Zie aldaar.

Erfgoed

Galerie Stijl van Hans Christiaan Peters in Arnhem is 6 april open tijdens de Arnhemse Galerie Fietsroute (11-17u; www.beeldendekunstarnhem.nl). Hij biedt een overzicht van Estelle de Boer en een bijzondere installatie van natuurkunstenaar Bert Loman. Die expo is te zien tot 14 april. Meer: www.galeriestijl.nl. Erfgoed kunstenaar Diederik Grootjans bijt dit jaar het spits af in Telpost Millingen (<http://diederikgrootjans.exto.nl/>). De Telpost was een gebouwtje van waaruit het Rijk telde hoeveel schepen er over de Rijn ons land binnenvoeren en weer verlieten. Nu wordt het gebruikt als gastatelier waar (elf) kunstenaars (telkens elf dagen) kunnen werken. In de weekeinden is het gebouw open voor publiek. Meer: www.telpostmillingen.nl.

& REX



In Amsterdam opent 5 april een expo waar werk te zien van Rex, een van de tekenmeesters uit de SM scene. Zie vorige GLIMP! Aan het daar gesignaleerde interview met Ad Schuring (www.delftboys.com) kunnen we ontlenuen dat zijn werk niet gewaardeerd wordt door middle- en upper class homo's maar vooral voor de unwashed lower classes -die hij in zijn werk portretteert- en hun liefhebbers die volgens Rex tussen goot en zelfkant het dagelijks leven slechts zien als een saaie onderbreking van hun sex. Opmerkelijke artistieke en filosofische opvattingen, ergens opgestoken onderweg van de Sade naar Freud: een pen als verlengstuk van de phallus, het machtigste wapen in de strijd tegen

kerk en staat. Ach, ik maak het ook wel eens te bont. Meer : www.cncpt13.nl. In de net verschenen aflevering van Gay News, nummer 272, meer (en ook nog eens een grondig stuk van Gert Hekma over die markies de Sade, als proto-queer): www.gaynews.nl. Zie ook het stukje over de expositie *Stroke* in New York.

Nederlandse lievelingen



Is er iets queers aan de kunstverzameling van Willem II? Leonardo da Vinci? Ik weet het niet maar het Dordts museum is bij uitstek de plek om zo'n expo te houden. Leuke collectie 19^e eeuwse mini-meesters. Tot 16 juni. Meer: www.dordrechtmuseum.nl. In Amsterdam is een bijzondere documentaire expo te zien gewijd aan het fenomeen Ramses Shaffy. O.a. aandacht voor zijn activiteiten als kunstenaar. Tot 1 juni, meer: www.bijzonderecollecties.uva.nl. Vanaf 5 april een nieuwe expositie van Franciscus en Franciscus in Fijnaart. Tot 30 mei, meer: www.museumvanlien.nl. In Amsterdam de groepsexpo *Bucolic Turmoil*, op het kruispunt van natuur en kunst. En dat terrein is zo breed als ... de natuur zelf. Maar Queer? Met bijdragen van o.a. Anya Jansen, Tinkebel en Martin C de Waal. Dus dat zou toch zomaar

kunnen. Ook "Spitting Rainbows" Maarten Hoogendijk. Kiekje: Save the Snails, Tot 12 april. Meer: www.torchgallery.com. Groepsexpo *Meer Macht*, over de politieke invloed van kunst, de politieke invloed van artistieke idealen... In Zwolle met werk van Steve McQueen (12 years a slave). Tot 17 augustus. Meer: www.museumdefundatie.nl.

Pride Photo Award

Tot 13 april kun je nog een bijdrage leveren aan de wervingscampagne voor het boek dat Pride Photo Award wil uitbrengen om het vijfjarige avontuur van de prijs te vieren. Vooral de updates en gallery op de site van [indiegogo](http://indiegogo.com) zijn erg aardig. Wel nog een heel eind te gaan voor de beoogde \$25.000 binnen zijn. Ze kunnen een toezegging dus goed gebruiken. Dat geld ben je ook pas echt "kwijt" als het streefbedrag daadwerkelijk gehaald wordt. Meer: www.indiegogo.com/projects/pride-uncovered. Begin april start de wedstrijd van 2014 (het thema van dit jaar wordt *Getting Closer*). Daarover meer in volgende GLIMP! Ongeduldig? Vul dan je naam in op hun verzendlijst: www.pridephotoaward.org/nl/maillinglist.

Qrowdfunding

Ook de organisatie die werkt aan de voorbereiding van een AIDS monument in Amsterdam werkt intussen gestaag door. Onder de vele, vele ondersteuners schitterde het bedrijfsleven tot nu toe door afwezigheid. Inmiddels is Wim Bos van Mr. B met een mooie persoonlijke brief toegetreden tot de ondersteuners. Lees meer en doneer: www.aidsmonument-amsterdam.nl/doneer. De Raduga campagne -met de regenboog app voor Rusland- van voordekunst.nl heeft het gehaald! Dat geldt ook voor de campagne via Kickstarter voor het project van de Bob Mizer Foundation om 3000 (!) van diens films te archiveren heeft zijn doel bereikt. Het project rond het jubileum rond Toten en Tabu lijkt het niet te halen.

Sam Orchard uit New Zealand zoekt geld om een tournee in de US te financieren. Daar wil hij dit najaar zijn werk promoten. Het gaat om een US editie van zijn werk: het stripboek Family Portraits. Het bevat verhalen in verschillende tekenstijlen. De meeste werden eerder gepubliceerd in lokale edities en enkele verhalen ook in Gender Outlaws. Hij –zelf queer trans man- maakte eerder ook een autobiografische strip: Rooster Tails (www.roostertailscomic.com). Zijn werk “celebrates diverse genders and sexualities”. Op zoek naar ruim \$ 6000 waarvan ruim de helft binnen is. Meer: [kickstarter](#). Voor mij zijn dingen nogal snel te braaf maar straight, middle aged Eric Rice maakt het wel erg bont. Hij wil een fotoboek met kiekjes van gay couples uitbrengen. De opbrengst komt ten goede van de gay marriage campaign. Of we deze goedbedoelde hetero ontwikkelingshulp wel even zelf willen financieren. Zucht. Meer: <http://igg.me/at/gay-america-mi>.

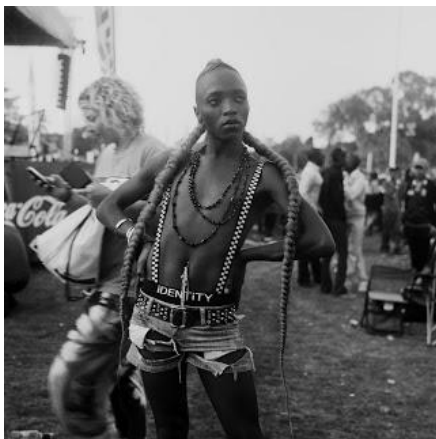
Ticker NI

* Op 7 en 8 april worden bij Christie's in Amsterdam niet alleen werken van Marlene Dumas geveild. Ook het werk Jesus Twisted van Wim Delvoye is te koop (let op 4 meter hoog!). Meer: www.christies.com. * De jonge fotograaf Prins de Vos kreeg zomaar een gratis advertentie pagina in de Volkskrant rubriek “Smaak” voor zijn boek Enclose. Meer: www.prinsdevos.nl.

Les mauvais apôtres

Fotografisch werk van de kundige Jean Janssis in het Regenbooghuis in Luik. Heel traditionele, echte gay erotiek. In alle opzichten ouderwets mooi. Afdrukken in duotoon op groot formaat. Languisante modellen, natuurlijk van een jeugdige mannelijke kunne. Veel vlees, strakke buikjes en wellustige draperieën. En veel verwijzingen naar religieuze iconografie van voorbije tijden. Voor de een homofiele edelkitsch. Voor de ander een smaakvol stuk voor boven de bank of het bed. Alles afhankelijk van de eigen positie in het Queer territoire. Kortom: zeer ongepast voor de huidige jeugd in Rusland. Tot 30 april. Meer: www.alliage.be.

Knokke Fotofestival



Haute Afrique is het thema van het fotofestival van Knokke dit jaar. Onze Zanele Muholi is voor die gelegenheid naar België afgereisd. Maar haar werk kennen we al. Dat geldt natuurlijk ook voor het werk Vivianne Sassen. Nu is het wellicht een mooie gelegenheid om nader kennis te maken met het werk van Sabelo Mlangeni. Ik citeer uit het programma van het festival: “*Black Men in Dress* bestaat uit een aantal portretten die gemaakt werden op de *Johannesburg* en *Soweto Pride*, een jaarlijks terugkerend evenement voor de Lesbische, Homo-, Biseksuele, Transgender- en Interseksuele gemeenschap (LGBTI). Deze portretten doen Mlangeni denken aan een jeugd waarin, zoals hij het zelf omschrijft: ‘De meeste gemeenschappen ‘uSis’bhuti’ hadden, een term die gebruikt wordt om een jongen te omschrijven die zich gedraagt als een meisje. Waarom haten we deze jongens wanneer ze volwassen mannen zijn en zich verkleden als vrouwen? Waarom draaien we ons hoofd en roepen we hen na? Waarom doen we alsof we dit nog nooit gezien hebben?’

Dit zijn onderwerpen die Mlangeni in deze reeks ter sprake wil brengen. Net als in Mlangeni's vorige

reeks, *Country Girls*, gaan homoseksuele mannen op zoek naar gevoel voor mode en een performatieve en speelse manier om zo in contact te komen met hun eigen identiteit en een gevoel om erbij te horen. Deze twee blijkbaar verschillende soorten werk, waarbij stedelijke, homoseksuele viering naast landelijke, heteroseksuele traditie wordt gezet, worden samengehouden door de performatieve elementen van exhibitionisme en rituelen.” Het heteroseksuele kromdenken krijgen we er gratis bij.

Onderdeel van het festival is ook de expo van *Unknown Masterpieces*, werk van nieuw talent. Beeldschone foto's van Jamie-Lee Sienes en ook vrouwelijke naakten van Jef Paepe maar wat een werelden van verschil. World Press Photo, hommage aan een Belgische visser (!), studentenprogramma, amateurprogramma. Nog tot 9 juni. Meer: <http://fotofestival.knokke-heist.be/>

Goddelijke komedie



Een door Simon Njami (1961) gecureteerde expositie van hedendaagse Afrikaanse kunst. Wat bezielt een Afrikaans curator om de *Divina Comedie* van Dante te gebruiken als inspiratiebron voor zo'n tentoonstelling. "Weil die Göttliche Komödie in erster Linie eine menschliche Komödie ist. Und ich bin überzeugt dass nicht menschliches einem anderen Menschen fremd sein kann". Dat de helft van de kunstenaars niet meer in Afrika woont, wordt wel aangeduid

maar de Diaspora wordt verder alleen in het werk van enkele deelnemers behandeld. Sektarisch geweld? Onzichtbaar. Homoseksualiteit? Bestaat niet (ik geloof niet dat ik, in GLIMP!, ooit een queer art tentoonstelling op een Afrikaanse locatie aangekondigd heb). Wel veel beeldschone werk. Nauwelijks gepolitiseerde kunst. Tot 27 juli. Meer: www.mmk-frankfurt.de. Foto: Aïda Mulune.

Meer Afrika: Samuel Fosso.

Bij de ineenstorting van de Centraal Afrikaanse Republiek is in Bangui ook de fotostudio van de fotograaf Samuel Fosso (1962) geplunderd. Fosso vluchtte als jongen uit Nigeria en was in Bangui min of meer toevallig in de fotografie terecht gekomen. Restnegatieven gebruikte hij om geënceneerde zelfportretten te maken (kiekjes voor zijn moeder, die in Nigeria was achtergebleven). Hij ontdekte zo dat zijn identiteit –in elk geval deels- aan te nemen en af te leggen was. Niet ontleend aan zichzelf maar aan attributen. Dat hij ook Queer identiteiten onderzocht leverde hem de bijnaam de dandy van Bangui op (door Simon Njami, de curator van de expo van moderne Afrikaanse kunst die momenteel in Frankfurt wordt gehouden). Met prijzen overladen: o.a. de prins Claus prijs. Fosso is op tijd gevlucht naar Parijs. En onder de neuzen van de plunders is door enkele journalisten een groot deel van het archief (negatieven, prints, ed) gered.

Lievelingen Zanele en Sabelo

Apartheid and After. Overzicht van ontwikkelingen in de hedendaagse Zuid Afrikaanse fotografie. Interessant idee dat deze in 1990 nog volkomen onzichtbaar was en nu grote bloei beleeft. Grappig dat onze Zanele Muholi nu al tot de vorige generatie gerekend wordt. Ook werk van Sabelo

Mlangeni, alledaags gay life in Ermelo, plattelands Suid Afrika... Nog tot 8 juni. Meer: www.huismarseille.nl/ . Meer van globetrotter Zanele op de expo *Public Intimacy: Art and Other Ordinary Acts in South Africa* in San Francisco: Nog to 29 juni. Meer: www.ybca.org. En zie ook: hiervoor en hierna.

Schwules Museum

Twee “nieuwe” exposities in Berlijn. Een mooi project waarin samengewerkt wordt met Amnesty International Duitsland bij “Liebe ist ein Menschenrecht”, een campagne over seksueel geweld tegen lesbische vrouwen in Zuid Afrika. Onderdeel is een expositie met foto’s van activiste (en lieveling) Zanele Muholi (tot 9 juni). In het maartnummer van de Duitse Kunstzeitung wordt in een groot artikel de opbloei van het kunstklimaat in het tolerante en weltoffene Zuid Afrika opgehemeld (en zulke lieve mensen!). In het huidige Jo-burg “kann man gut zu Fuss gehen”. In dit VVV proza geen aandacht voor de werkelijkheid buiten het galerie circuit. Daarnaast is nu in Berlijn de expo “Ich gehe meinen eigenen Weg...” te zien (tot 30 Juni). “Kunst und Homoerotik um 1900”; over leven en werk van de merkwaardige kunstenaar Sacha Schneider. Eerder te zien in het Lelsie Lohman in New York en indertijd hier gesignaleerd. Meer: www.schwulesmuseum.de.

Pop Art



Het Nijmeegse museum Het Valkhof beschikt over de belangrijkste verzameling pop art kunst in Nederland. Er is nu een nieuwe presentatie van deze collectie gemaakt: power-glamour-transformatie. Of daar ook aardig Queer werk bij zit ... Onderdeel van de vaste opstelling: www.museumhetvalkhof.nl. Een geheel andere benadering is nu te zien in München. *Von der Pop Art Blüte zum Neo Pop Art Kitsch*. Zoals het in dit tijdsgewricht hoort kunst op hoog kapitalistisch niveau dus peperduur. Bij voorbeeld grafiekjes van Lichtenstein en Veneziano (leuk: Batmans Robin au bord de la mer) Flandrin) en Andy Warhols portret van Joseph Beuys. Enig neo liberaal gevoel voor humor is onmiskenbaar onderdeel van deze Münchense kunstscene. Erg leuk is het werkje van Alexander Royzman, Narcissus (2006), een Campbell soepblikje waaruit een glimmend sculptuurtje van een blote Andy Warhol oprijst (prijs op aanvraag!). Dat zou in de museumwinkel van het Valkhof niet mogen ontbreken. Tot 19 mei. Meer: www.artconsultmuenchen.de. Veel pop art deze zomer. In Schloss Oberhausen is nog tot 18 mei een overzicht te zien van Andy Warhol. Daarna overzicht van de beroemde fotograaf Eve Arnold. Meer: www.ludwiggalerie.de.

Lievelingen Eu

Galerie Au Bonheur du Jour in Parijs brengt nieuw boek uit over de klassieke Italië fotografen *Beauté(et quelques avec double “e”) s Siciliens* (ISBN 978-2-9532351-7-3, € 65). Maar liefst 200 niet eerder gepubliceerde foto’s van de beroemde von Gloeden, de inmiddels ook wel bekende von Plüschow en de -ook in onze kring- relatief onbekende Vincenzo Galdi. Met expo vanaf 16 april (nog tot 28 juni): www.aubonheurdujour.net. *Unter der Erde*, quadriennale van Düsseldorf met o.a. werk van Bruce Nauman. Van 5 april tot 10 augustus. Meer: www.kunstsammlung.de.

Groepstentoonstelling rond het thema Liefde in Ludwigshafen. Met o.a. werken van Louise Bourgeois, Tracey Emin, Robert Indiana. Braaf en gaap. Maar ook zaal over de favoriete liefdesliedjes van Duitse Prominenz en het volk wordt opgeroepen mee te doen met een Balkonnendag: zing je

geliefde toe! Nog tot 29 jun i. Meer: www.wilhelmhack.museum. Dionysos, Rausch und Ekstase een kunsthistorische knipoog. Nog tot 10 juni in Dresden. Meer: www.skd.museum.

Paris Berlin

Een dubbelexpo. Foto's van mode- en glamour fotograaf Helmut Newton (1920-2004). Wordt gezien als een van de eerste fotografen die *sex sells* in zijn foto's praktiseerde en dat leverde hem het verwijt op pornografisch werk te maken. Vrouwelijk naakt was een van zijn thema's. Tien jaar voor zijn dood bracht hij zijn hele werk en archief onder in een aparte stichting, die nu een eigen fotografiemuseum heeft in Berlijn. Aardig is dat deze expo aldaar gecombineerd wordt met een expo *Men* van celeb fotograaf Greg Gorman. Is straight maar publiceerde in 2000 wel een band met mannelijke naakten onder de titel "for his own pleasure". Kan er maar niet genoeg van krijgen. Tot 18 mei. Meer: www.helmut-newton.de.

Laboratorium

Dat is de titel van een nieuwe expo van Franticek Klossner. Deze Zwitserse kunstenaar maakt interdisciplinair maar in elk geval ook Queer werk dat ergens zweeft tussen fotografie, glaskunst en videokunst. Althans dat werk is tijdens de expo te zien; hij noemt zichzelf intermediaakunstler. Hij is – autodidact, ooit begonnen als knipselkunstenaar) verder ook bekend als performance kunstenaar (lid van de groep Stoppt, 1987-1992). Wellicht wat bekender zijn diens ijssculpturen. Momenteel werkzaam voor de hogeschool voor de kunst in Bern. De ontdekking van de maand. Op 23 april organiseert men in Wil (een stad in Sankt Gallen) een kunstenaarsgesprek met hem waarop u nader kennis met hem kunt maken. Of u moeten even geduld hebben. Galerie Mooiman heeft inmiddels contact met hem. Tot 18 mei 2014. Meer: www.kunsthallewil.ch. En: www.franticek.ch.

Drawingroom



Alweer een expo gewijd aan herwaardering van het tekenen. In Innsbruck, waar men zelf ook verwijst naar deze internationale trend. Diverse posities komen aan de orde: "Abstraktion und

Figuration, politieke Statements, Körper- und Genderfragen, Introspektion und Fantastik stehen gleichwertig nebeneinander." Voor ons is interessant het werk van Geoff Chadsey die foto's (Copyright !) van intersites plukt en deze gebruikt om portretten te maken waarin al die aspecten van gender, mannelijkheid en fantasie terug komen. Sommige tekeningen zijn echt voer voor psychologen. Alleen mannen: geen wonder dat hij in US gevraagd wordt voor expo's als *Boys in the Band, Males*, e.d (www.geoffchadsey.com 4 mei. Meer: www.galereiimtaxispalais.at.

Wiener Aktionismus

Nog tot 4 april in London in het kader van een soort Weens seizoen, een overzicht van het zg. Wiener Aktionismus, activism. Die merkwaardige kunststroming met een waarlijk Teutoonse bijdrage aan het doorbreken van de tradities waaraan de jaren zestig zo rijk waren. Letterlijk bloed, zweet en uiteindelijk ook heel veel tranen. Want behalve het bloed/vlees van de dieren kwam natuurlijk ook het eigen lichaam aan de beurt. Grensverleggend (dat wel) werk van lui als Otto Mühl, Hermann Nitsch (www.nitsch.org) ed. En als we er in London genoeg van hebben kunnen we in Salzburg verder. Daar *Im Dialog*, fotografie uit het Wiener Aktionismus. In Salzburg wordt de Aktionismus tentoonstelling gecombineerd met *Traces* een overzicht van het werk van Ana Mendieta (1948-1985), die in materiaalgebruik en de inzet van het eigen lichaam beïnvloed werd door het Aktionismus maar wier werk nu in de feministische canon opgenomen is (het godinnenfeminisme; ze werd o.a. beïnvloed door onze May Beth Edelson). *Traces* was eerder elders in London te zien. In Salzburg tot 6 juli: www.museumdermoderne.at. In London is er enig feministisch tegenwicht tegen onze Teutonen. Onder de even simpele als niets verhullende titel *Feminism* is er in dezelfde galerie –vanaf 10 april– een expo gewijd aan het werk van Valie Export en Friedl Kubelka. Waar de Teutoontjes de traditie van het materiaal aanpakten gingen zij een stap verder en tasten ook de traditionele patriarchale hiërarchie in de kunstpraktijk aan. Nog tot 23 mei. Meer: www.richardsaltoun.com.

Visions and Recollections



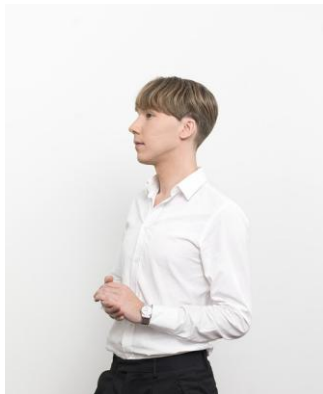
Veelbelovende kunsthistorische expositie gewijd aan leven en werk van Prunella Clough (1919-1990) en Keith Vaughan (1912-1977) die eng bevriend waren. Georganiseerd door Gerard Hastings en David Evans. Gerard Hastings heeft Prunella Clough zelf nog gekend en schreef verschillende boeken over Vaughan. Vaughans thema was de man en –meestal buiten de galerie– het mannelijk naakt. Maar allengs abstracter (zie kiekje). Na zijn dood verschenen ontkuiste edities van zijn dagboeken (ook in het Nederlands vertaald). Vol zelfkwellend rond seksualiteit. Maar ze bieden ten minste enig zicht op deze in zichzelf opgesloten homo. En vooral op de wijze waarop die zijn homoseksualiteit probeerde te beleven in het benepen naoorlogse Engeland. Clough is vooral bekend geworden door haar schilderijen maar maakte ook tekeningen en grafiek. Haar thema's waren het (industriële) landschap en stillevens. Net als Vaughan heeft zij gedieneerd aan verschillende academies en veel invloed gehad. Van haar zullen op de expositie recent ontdekte gouaches en aquarellen te zien zijn. En tot nu toe onbekende schetsboeken en tekeningen. Van Vaughan zullen voor het eerst sculpturen getoond worden en vintage photographic prints van mannelijke naakten. O.a. werk uit een album daterend uit de jaren

dertig en werk dat na zijn dood in zijn atelier werd aangetroffen. Een deel werd vorig jaar gepubliceerd door Hastings in: Keith Vaughan, The Photographs (isbn , 978-0957179615). De curatoren konden nog een aantal van de oeroude kennissen en vrienden van beide kunstenaars persoonlijk spreken. En kennelijk ook nog veel onbekend materiaal ontfutselen. Ofwel: behoeden voor het vagevuurtje van de nabestaanden. Bij de tentoonstelling verschijnt –alweer- een boek waarin Gerard Hastings nieuw licht belooft te werpen op de relatie van de vrienden. Opening 15 april. Nog tot 2 mei. Meer: www.meniergallery.co.uk/. (tip: Hans Hafkamp)

diCorcia of DIY

Na de expo in Tilburg is het werk van Philip Lorca diCorcia nu te zien in Engeland. A Storybook of Life. East of Eden, zijn huidige werk. Maar ook uit Hustlers waarmee hij zijn naam vestigde. Van de homepage van dit *Museum van het Jaar 2013* plukte ik een interview met de fotograaf: http://youtu.be/So_FK4qnz5Q. Geïnspireerd door di Corcia's series Streetwork en Heads heeft men een heel programma bedacht rond deze niche van de fotografie. Grappig is de wedstrijd straatfotografie die men er organiseert. Iedereen kan meedoen en ook mee beoordelen. Wie de meeste likes krijgt wint. Prijzen: een camera of een boek. Inzenden kan tot 10 mei. Expo tot 1 juni 2014. Meer: www.hepworthwakefield.org.

My Little Empire



Nog tot 20 april is de expositie Men Any Feelings te zien in Tampere (zie vorige GLIMP!). Een van de ontdekkingen daar is de kunstenaar Ville Anderson (www.villeandersson.com) die beeldschoon werk maakt dat hij ergens uit een androgyne droomwereld weet op te diepen. Bij menige expo produceert hij boekjes met afbeeldingen van het werk maar met teksten die getuigen van zijn verlangen om op te gaan in die droomwereld. Ook bij deze expo verschijnt een gelijknamig –drietalig- boekje met als extra'tje een essay van Juha- Heikki Tihinen –veel Finser kan denk ik niet-. Nog tot 13 april in Galerie [Elverket in Ekenäs](#) Een enorm contrast met Eemil Karila's parodie [Tom of Lapland](#).

Manifesta 10

Eind vorig jaar werd vanuit de gbtq beweging opgeroepen om af te zien van St Petersburg als locatie van de tiende Manifesta, een in Amsterdam gevestigde kunst biënnale. Aanleiding was de anti-homowet in Rusland. Maar Rutte ging naar Sosji om de dialoog met de Russen voort te zetten na het succesvolle Ruslandjaar. Even nog ter herinnering: in dat jaar was er volop geld voor dialoog maar voor een project om Queer art te exposeren (in Moskou en St Petersburg; *May I have this dance?*) was geen geld beschikbaar. Ook de Manifesta wilde niets weten van een vertrek uit St Petersburg. Homo's moeten niet zo zeuren. Het ging er volgens de organisatie weer om –door inzet van de discursieve kracht van de kunst- de mensenrechten hoog te houden in dialoog met de Rus die immers medeondertekenaars zijn van de Europese Conventie van de Rechten van de Mens. En meer van dergelijke grote woorden. Sosji en hltq oproep woeien voorbij –als het er op aan komt zijn wij de echte pussies-. Poetin woedde gewoon voort.



Bij de crisis rond de Ukraïne deden kunstenaars uit Amsterdam en Düsseldorf opnieuw een oproep om de locatie van de Manifesta te veranderen. En opnieuw liet deze weten hier niets voor te voelen. De Krim werd overigens diezelfde dag bezet. Grote woorden ontbraken nu geheel in de verklaring. Er was inmiddels een curator benoemd. Deze Kasper König gaf nu ook een verklaring uit: kunst is veel belangrijker dan politiek. Over een debat over mensenrechten had hij het niet meer. Wel beroemde hij zich op zijn artistieke vrijheid –contractueel vastgelegd!-, eh... binnen de grenzen van de wet. Wat afspraken en wetten waard zijn in onze dialoog met Poetin was hem kennelijk ontgaan. Hij meldde ook nog dat kunstenaars die deelnamen aan de Manifesta zijn standpunt onderschreven. Kortom homo's moeten niet zeuren, kunstenaars moeten kunst maken en zich niet met politiek bemoeien (waar hebben we dat vaker gehoord?). In de verklaring heette het ook nog dat men de Russische partners niet in de steek wilde laten, men wees o.a. op het uitvoerige educatieve programma (of dit ook voorlichtingsactiviteiten rond homoseksualiteit, nu vooruit over Queer art bevatte vermeldt het verhaal niet). Maar enkele Russische kunstenaarsorganisaties werd het allemaal te gortig en ze zegden de samenwerking op (onder andere Chto Delat, de laatste resterende –onafhankelijke-partner die het educatieve programma voor haar rekening zou nemen...). Inmiddels heeft onze curator Kaspar König –hij was directeur van het Ludwig Museum, toen daar in 2006 Das Achte Feld werd getoond, de grootste Queer art Ausstellung die er ooit in Duitsland is gehouden- een omvangrijk programma aangekondigd. Veel grote namen die criticasters de wind uit de zeilen moeten nemen. En dat werkt: de Volkskrant kopt in bewondering “Ook kritische kunstenaars present”. Walter is bijzonder trots op deelname van Marlene Dumas, onmiskenbaar een van de belangrijkste schilders van dit moment. Maar wat is haar bijdrage? Een serie portretten van beroemde, maar vooral erg dode homo's. Dat zal vast heel mooi zijn, belangwekkende kunst zoals onze Kaspar het graag ziet. En misschien is het voor Rusland wel erg kritisch. Dat Tchaikovsky van de mannen was, is in Rusland vloeken in de kerk en waar dat toe leidt weten we sinds Pussy Riot. Dus behandelt de “Doema” nu een wet die het verbiedt onwaarheden te verkondigen over de Russische geschiedenis (Sic!). Werk van studenten van de Moskouse kunstacademie wordt verboden met een

beroep op –daar is ze weer- een oude wet tegen pornografie. Maar een wettelijke basis is al helemaal niet meer nodig: werk van kritische kunstenaars –Konstatin Artunin en Alexander Donskov- werd in beslag genomen en de instelling waar ze exposeerden gesloten, alleen omdat Putin gekritiseerd werd.

Maar onze Kaspar kan er ook wat van. In zijn verklaring komt hij trots aanzetten met de naam van Vladislav Mamyshev, een Russisch *drag performance artist*, bekend als Marilyn. Met de homo's van Marlene Dumas heeft hij een belangrijke eigenschap gemeen. Hij is ook dood. Maar ook met Dode zielen wisten ze in Rusland wel weg. Ook praten daarover werd eenvoudigweg verboden.

Levende hedendaagse Russische queer artists ontbreken in de Manifesta. Die sind unerwünscht... Kaspar König: "Of course we are all aware that this 10th edition of Manifesta could be misused by political actors as a platform for their own self-righteous representation."

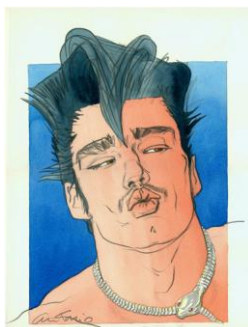
Wordt ongetwijfeld vervolgd.

De bij dit stukje afgebeelde foto is van Alexander Kargaltsev (zie Galerie Mooiman). De bekende queer artist Bjarne Melgaard kwam enige tijd geleden onder heftig vuur te liggen nadat hij een eigentijdse versie gemaakt had van een werk Allan Jones (uit 1969). Een stoel gevormd door een vrouwenfiguur. Melgaard had het gewaagd de blanke vrouw door een gekleurde vrouw te vervangen. Internet en Melgaard ontploften in wederzijdse verontwaardiging. Het verweet hem racist te zijn en Melgaard wist zeker dat hij "als homoseksueel" wel in staat zou zijn kwesties van ras, sex en geweld aan de orde te stellen. Daarover verschilden men van mening. Queer Russian artist Kargaltsev becommentarieert de ophef op zijn eigen manier.

Queer Division

Onze afdeling van het bijzondere service instituut in NY heeft weer een bijzonder vreemd programma bedacht deze maand. Van alle idiote boek presentaties en voordrachten noem ik alleen de presentatie van een monografie *Memory Palaces* over het werk van Edie Fake (uitgever: Secret Acres), een cartoonist, die voor deze gelegenheid ook tekeningen exposeert in de zaak. Over het opnieuw verbeelden van Queer ruimtes in Chicago. Ook de Northwest Press organiseert –op 5 april- een feestje in de zaak bij gelegenheid van het Arts Fest van het Museum of Comic and cartoon Art. En op 9 april organiseert Visual Aids, waarvan ik eerder het heengaan meldde, maar dat kennelijk weer herrezen is, een *robust conversation* over het boek *Fire in the Belly*, over het leven en werk David Wojnarowicz (door C. Carr). Meer: <http://bgsqd.com/>.

Stroke



Ofwel *From under the Mattress to the Museum Wall*. Een retrospectieve tentoonstelling van illustraties gemaakt door zo'n 25 kunstenaars voor gay male magazines van 1950 tot 1990. Bladen die een beeld geven van het privé leven van homoseksuele mannen. Vaak bladen die –na jarenlange juridische gevechten- weliswaar verkrijgbaar waren in de VS, maar onder de toonbank werden verkocht en thuis zorgvuldig weggeborgen werden bewaard (of vernietigd natuurlijk). Ze bieden een inzicht in de manier waarop zij hun leven vorm probeerden te geven in een uiterst repressieve samenleving. Ze geven een beeld van wat hen bezig hield en hoe ze hun, ook seksuele, fantasieën

vormgaven. Belangrijkste onderdeel van de expo zijn zo'n 80 originelen van deze illustraties. Werk van kunstenaars die vaak alleen maar met een nom de plume bekend waren: Kent, Antonio... Later steeds vaker bekende kunstenaars als Mel Odom en Richard Rosenfeld... Maar ook kunstenaars die met de jaren tot de canon wisten door te dringen: denk maar aan Tom of Finland. Samensteller is de kunstenaar Robert W. Richards. In Nederland is bij mijn weten nog nooit een expo geweest van het werk van de kunstenaars die COC bladen als Levensrecht en Vriendschap of later de eerste pornoblaadjes van illustraties voorzagen. Het is volgens mij nog een volstrekt onontgonnen gebied in het kunsthistorisch of kunstsociologisch onderzoek. Maar ja dat zijn sowieso de ondergeschoven kindjes van Nederlands homologisch onderzoek. In de projectspace worden verschillende Portfolio verkoopexpo's gehouden. Op 5 april met werk van Kent, Benoit Prevot en Michael Kirwan. En op 19 april: werk van Richard Rosenfeld en Robert W. Richards. En behalve een serieus debat over hun werk organiseert het Lohman ook een moderne publiekstoeter en bel: *Bed Time Stories*. Leukerds (hotties) gaan verhalen uit de oude tijdschriften voorlezen., in de vooravond van 22 april. Nog tot 25 mei. Meer: www.leslielohman.org.

DIY

Maandelijks een potje tekenen naar model is niet het eerste beeld dat me te binnen schiet als ik aan een leertreffen denk. Maar in Ft. Lauderdale is er elke maand zo'n bezigheid voor kerels waar je samen een mannelijk model creatief kunt verkennen. Open inloop, geen long term commitment. In de plaatselijke, nu ja, regionale leershop: www.leatherwerks.com. Oh ja, *now hiring en help wanted*.

Butch



Vanaf 4 april in [Easthampton \(Massachusetts\)](http://Easthampton (Massachusetts)) een expositie met werk van SD Holman. Ondertitel *Not like other women*. In haar foto's toont zij het grensgebied waarin mannelijkheid van vrouwen zich beweegt. Er zijn altijd vrouwen geweest die zich mannelijker voelden dan haar sexe genoten. Ook die er zelfs uitdrukking aan wilden geven. Een –althans voor ons- bekend terrein is dat van de Butch, zoals afgebakend door lesbische subculturen, waar die ook tot ontwikkeling wisten te komen. Nogal omkampst tijdens de tweede feministische golf –ook in lesbisch feministische kring- is de Butch weer helemaal terug als gewaardeerde mogelijkheid voor vrouwen om mannelijkheid transgressief vorm te geven en positief te waarderen. Nu een fraaie combinatie die de huidige stand van zaken symboliseert. Curator en organisator van de show is Aimee Joi Ross. Zij is in haar home turf al jarenlang de Butch van dienst en staat bekend als The Bearded Lady (komt dat zien!). Alom gekend en een geliefd model voor schilders en fotografen. O.a. voor de beroemd/beruchte genderbender Del Lagrace Volcano, die haar de eretitel Gender Terrorist toekeerde. SD Holmes speelt met haar fotografisch werk *Stealing Masculinity, GID, Genderstupid, Leatherdykes* –op haar beurt weer pervers, gewaagd en grensverleggend genoemd-. Gepubliceerd in bundels waarin de voortkabbelende butch/femme discussie gedocumenteerd wordt. Ze is ook artistiek directeur van de Pride in Art Society die het Vancouver Queer Arts Festival organiseert. Bij mijn weten is haar werk nog nooit in Nederland te zien geweest. Expo tot 4 mei. Meer: www.sdhholman.com. (Tip: Feminine Moments)

VVV

Gay and Lesbian Gallery tours? In New York geeft Rafael Risemberg, een ex gay studies professor, op gezette tijden en in verschillende buurten stadswandelingen die voeren langs de voor gl's meest interessante expositie. Meestal bezoekt hij tijdens zo'n wandeling 6 of 7 galeries. Vaak geven galeriehouders of exposerende kunstenaars toelichtingen op hun werk. Ook een leuke manier om andere gbt's te ontmoeten die in kunst geïnteresseerd zijn. De eerstvolgende vindt plaats in Chelsea op 12 april. Meer: www.nygallerietours.com.

Helm de Laat 31 maart 2014

Kleine toegift (ik had nog niet gemopperd op het huidige cultuurbeleid)

